

Dobrovolně přes hranice

Josef Boček a Ondřej Lochman

Praha, 2012

Praktický
návod
pro začínající
organizace

Kdo chce pohnout světem, ať hne
nejdřív sám sebou.

[Sokrates]

Dobrovolně přes hranice

Praktický návod jak organizovat přeshraniční
dobrovolnické projekty pro začínající organizace

Úvod

Když jsme se koncem roku 2010 na síťovacím setkání k nadcházejícímu Evropskému roku dobrovolnictví 2011 sešli k diskusi nad tématem dobrovolnictví v komunitě, nejvíce času jsme strávili probíráním toho, jak komunitu vůbec definovat, kde jsou její hranice. V té době jsme již netrpělivě očekávali, zda náš projekt Dobrovolnictví pro všechny, zaměřený právě na podporu dobrovolnictví na místní úrovni a na rozvoj komunitní spolupráce, dostane v Bruselu zelenou jako vlajková iniciativa Evropského roku. Podařilo se, a my věříme, že jedním z důvodů, proč se projekt líbil, bylo i to, že jsme v něm hranice komunity posunuly částečně až k sousedům za hranicí státní. Do projektu se nám podařilo zapojit celkem čtyři místní iniciativy, které z větší části probíhaly v příhraničí a zapojovaly zahraniční dobrovolníky. Věříme, že zkušenost z těchto aktivit obohatila nejen je, ale také místní lidi a organizace, které se na projektu podílely.

A rozhodně obohatila také tento text. S většinou vedoucích podpořených iniciativ jsme měli milou příležitost si popovídat, probrat s nimi dopodrobna všechny překážky i úspěchy jejich projektů a vyzvědět rady a doporučení ostatním, kteří by se do něčeho podobného chtěli pustit. Za všechny, kteří nám přispěli radou a inspirací, bychom chtěli jmenovitě poděkovat Lence Černé, ředitelce Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem, Anje Decker, Koordinátorce dobrovolnických projektů v INEX – SDA a Antonínu Ferdanovi, předsedovi LOS Liberec. Jejich praktické postřehy se jako červená nit táhnou následujícím textem.

Tato brožura je určena organizacím, které do své činnosti zapojují dobrovolníky, nebo o tom uvažují. Může posloužit také jednotlivcům, které mají to zvláštní puzení dělat něco pro svět a lidi kolem sebe, ale zatím kteří nedospěli do stadia organizace. Myšlenka tohoto praktického návodu vychází z toho, že pracovat se zahraničními dobrovolníky vyžaduje přece jen něco navíc, než práce s lidmi z vlastního města, regionu, zkrátka z vlastní kultury. Zároveň máme za bernou minci předpoklad, že zahraniční dobrovolníci můžou nabídnout něco navíc organizaci a komunitě, ve které působí, a zároveň se při tom můžou něco navíc naučit.

V čem spočívá to „něco navíc“ se snažíme přiblížit na následujících stránkách. Stejně jako v názvu této publikace se na nich často setkáte s adjektivem „přeshraniční“, které pro nás není zcela významově totožné se slovem „zahranici“. I když se oba významy z podstatné části překrývají, přeshraniční dobrovolnictví chápeme v poněkud užším smyslu jako dobrovolnictví organizované v příhraničních regionech, na kterém se podílejí hlavně dobrovolníci z přílehlých příhraničních regionů sousedních zemí. Řečeno jednou větou je tedy cílem tohoto textu představit způsoby jak iniciovat a organizovat projekty přeshraničního dobrovolnictví v příhraničních regionech ČR. Na závěr ještě vysvětlení, proč budete v textu snad až příliš často narážet na příklady z mládežnické oblasti a z libereckého regionu. Je to pohříchu proto, že oba působíme především v mládežnickém sektoru a také máme oba osobní vztah k Liberecku. Pokud jste geograficky i tematicky situováni jinak, snad vás to nebude bránit v tom, najít si v publikaci těch svých pár zlatinek, které vám obohatí vaši práci.

Josef Boček a Ondřej Lochman

O projektu Dobrovolnictví pro všechny

V rámci Evropského roku dobrovolnictví 2011 probíhaly v jednotlivých evropských zemích národní „vlajkové“ projekty zaměřené na rozvoj dobrovolnictví. V České republice dostal tento vlajkový projekt název „Dobrovolnictví pro všechny“ a společně ho realizovaly čtyři partnerské organizace: HESTIA, o. s., Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem, Národní institut dětí a mládeže a Plán B.

Hlavní myšlenkou tohoto projektu byl rozvoj komunitního přístupu k dobrovolnictví, postaveném na partnerství dobrovolníků s obcemi, státními institucemi, neziskovými organizacemi i komerčními firmami. Menší podprojekty, které byly vybrány a podpořeny, mohou být dobrou inspirací a ukázkou toho, co vše může dobrovolnictví zahrnovat a jaký může být jeho vliv na komunity, v nichž žijeme. Cílem bylo zapojit všechny, kdo se podílí na životě v komunitě a ukázat, že dobrovolná činnost je součástí aktivního občanství a má pozitivní vliv na mezilidské vztahy i na okolní prostředí. Význam dobrovolnictví by si tak měli uvědomit všichni, kdo mohou přispět k jeho rozvoji a to jak uvnitř regionálních komunit, tak i na dalších úrovních.

V rámci projektu bylo vybráno a podpořeno 7 regionálních komunitních projektů a 4 přeshraniční projekty. Při výběru těchto projektů jsme se snažili dosáhnout různosti jak obsahové, tak i geografické, téměř každý projekt byl realizován v jiném kraji v Čechách i na Moravě a každý si nese vlastní myšlenku a náplň. Každý z těchto projektů tak může jinde posloužit jako příklad dobré praxe a může být zajímavou inspirací. Jednotlivé projekty byly následně realizovány od července do prosince 2011. Aby byl dopad těchto aktivit co nejširší, bylo součástí projektu i zajištění propagace. Po skončení každého projektu se realizovala regionální výstava shrnující vše, co se během aktivity událo a vyvrcholením pak byla závěrečná výstava v Novoměstské radnici v Praze shrnující všechny aktivity. Tři z aktivit se staly i podkladem pro vznik audiovizuálních dokumentů zachycujících jejich hlavní myšlenku.

Součástí projektu jsou i publikační výstupy: „Dobrovolnictví pro všechny. Sborník příběhů dobrovolnictví pro komunitu“, odborná studie „Tři tváře komunitního dobrovolnictví“, dále souhrn výstupů z diskuze na téma „Standards dobrovolnických center a programů“ a tato metodika „Dobrovolně přes hranice. Praktický návod jak organizovat přeshraniční dobrovolnické projekty pro začínající organizace“, kterou máte právě před sebou.

Michal Brož
ředitel dobrovolnického centra HESTIA, o. s.

Proč právě přeshraniční dobrovolnictví?

Položíme-li si otázku, proč v ČR rozvíjet přeshraniční dobrovolnictví, jak je vymezeno v Úvodu, nabízejí se nám přinejmenším tři druhy důvodů. Jsou to zaprvé důvody praktické, zadruhé historicko-politické, za třetí, řekněme, aktuálně, politické.

Kdo z čtenářů si pamatuje život v příhraničí naší země před 25 a více lety, možná si ještě vzpomene, jak neproniknutelně tehdy hranice působily. A to nejen ty směrem na západ, obehnané ostnatými dráty, ale i ty ostatní, za kterými žili ti oficiálně „hodní Němci“ a „spřátelení Poláci“. Život v příhraničí byl životem na okraji: geograficky, kulturně i ekonomicky. Dnešní situaci v bývalých Sudetech, jakkoliv odlišnou region od regionu, však podle našich zkušeností spíše než výraz „okraj“ vystihuje slovo „rozhraní“. A to je přece pořádný rozdíl! Například v počítačové branži jsou rozhraní místa, kterým se při vývoji věnuje největší pozornost, protože především na nich záleží spokojenost uživatelů systému. Pobřeží jako rozhraní mezi mořem a pevninou podporuje největší druhovou rozmanitost života a podobně se to má i s rozhraním mezi zemí a atmosférou, tj. půdou, bez které by nebylo života na souši. Věříme, že podobné metafory jsou aplikovatelné také na příhraniční oblasti Čech a Moravy, a to ve všech oblastech života, včetně občanské společnosti, do níž spadá i dobrovolnictví. Přestože (nebo právě protože?) zde pořád ještě hodně z toho, co by bylo možné využít pro rozvoj občanského aktivismu, leží ladem, mají tyto oblasti podle našich zkušeností obrovský rozvojový potenciál do budoucna.

Aktuálně politický důraz na přeshraniční dobrovolnictví se odráží v několika souběžných procesech, které mají oporu v konkrétních politických dokumentech a prohlášeních na různých úrovních. V roce 2011 asi nejvíce přispělo k oživení společenského zájmu o dobrovolnictví vyhlášení tohoto roku „Evropským rokem dobrovolných činností na podporu aktivního občanství“. Důraz na výměnu dobrovolníků a zkušeností přes hranice lze chápat jako zásadní příspěvek k evropskému rozměru této kampaně. V oblasti mládeže, která je vedle seniorů politicky nejvíce prioritní cílovou skupinou pro dobrovolnictví, se tento důraz nejaktuálněji opírá o dokument přijatý již v roce 2009. Rada EU apeluje ve svém „Doporučení o mobilitě mladých dobrovolníků v Evropské unii“ na všechny členské státy, aby udělaly maximum pro rozvoj příležitostí pro výměnu dobrovolníků

přes hranice Evropy. Česká republika se této výzvy aktivně ujala: jedním z konkrétních důkazů je i vyhlášení zvláštních dotačních výzev MŠMT na podporu přeshraničních dobrovolnických aktivit, o kterém se zmiňujeme níže v kapitole o finančních zdrojích.

Z pohledu cílů této publikace jsou určitě nejdůležitější praktické důvody proč se zabývat přeshraničním dobrovolnictvím. Díky tomu, že v příhraničí není potřeba příliš daleko cestovat, je dobrovolná zkušenost v jiné zemi mnohem dostupnější pro dobrovolníky i pro organizace. Vyplatí se tak přijet i třeba na den či víkend, a klidně i opakovaně, nebo dokonce pravidelně. Díky nízkým nákladům se organizátoři alespoň v některých případech můžou ušetřit zdlouhavé sepsování žádostí o finanční podporu. Praktickou výhodou je většinou i bližší znalost jazyka a kultury sousední země.

Paradoxně největší výzvou tak bývá nízká motivace dobrovolničit u nejbližších sousedů, a to zejména u mladých lidí. Pro ně bývá mnohem atraktivnější vyrazit na dobrovolnickou akci třeba do Španělska nebo Turecka k moři, nebo se realizovat doma na místní úrovni, kdy závazek trvá jen pár hodin. Začít něco s Poláky, Rakušany nebo Němci bývá mnohem obtížnější: lidé mají často předsudky, prostředí pro ně není na první pohled atraktivní, mají pocit, že se nemůžou významně obohatit. Teprve po prvních kontaktech lidé nahlížejí, že nacházejí společnou řeč i téma často snáze než právě třeba se Španěly nebo Turky.

I proto je nutné mít jasno v tom, jaké přínosy má přeshraniční dobrovolnictví pro všechny zapojené aktéry.

Co je tam pro mě? Přínosy přeshraničního dobrovolnictví

Dobrovolnictví má často nálepku „pomáhání“ druhým a bývá také spojováno s něčím, co je v zásadě „neveselá“ záležitost. To je dáno hlavně tím, že si její většina veřejnosti primárně spojuje s pomocí ve zdravotnictví nebo v sociální oblasti. Jakkoliv jsou tyto oblasti zásadní a pro společnost prioritní, dobrovolnictví obecně už svým názvem odkazuje především k „dobré vůli“ spíše než k „pomoci“. A dobrou vůli může projevit prakticky kdokoli v mnohem širším spektru oblastí a činností, než které jsou vyhrazeny tzv. „pomáhajícím“ profesím. Motivací může být seznámení se s novými lidmi, záchrana hradu, procvičení si cizího jazyka, či vyzkoušení si něčeho, co jste ještě v životě nezkusili (a jako placený profesionál pravděpodobně nikdy nezkusíte). Přeshraničního dobrovolnictví přináší proti dobrovolnictví v domácím kulturním prostředí ještě další rozměry a benefity a to např.:

Pro dobrovolníka:

- učení se cizího jazyka;
- poznání místní kultury (příroda, památky, zvyky, způsob života, mentalita, atd.) a „testování“, do jaké míry tato kultura (ne)odpovídá obrazu, který si o ní dotyčný utvořil doma, a to často na základě pouze zprostředkovaných zážitků a zkušeností. Současně tato zkušenost také nabízí reflexi vlastní identity v prostředí, které ji testuje otázkami a postoji, jež člověka v domácím kontextu sotva napadnou;
- poznání nových lidí, kteří se zajímají o své okolí a zpravidla pořádají nekomerční akce;
- případné získání zkušeností a praxe v oblasti, která ho zajímá. Tyto zkušenosti se mohou dobrovolníkovi hodit v další vzdělávací či profesní dráze.

Pro komunitu (kde zahraniční dobrovolník působí):

- dobrovolník svou prací přispívá k řešení určité potřeby v daném místě, např. opravuje zanedbanou místní památku, organizuje kulturní festival, nebo pracuje s dětmi ve volném čase atp.;

- dobrovolník může pro místní lidi fungovat jako ambasador cizí kultury, kterou je schopen jim představit jinak, než jak se o ní píše v knihách či jak se prezentuje v médiích;
- to, že se někdo „odjinud“ zajímá o řešení věcí, se kterými se v daném místě třeba roky nepohnulo, může místní motivovat, aby se o dané téma začali zajímat sami. Dobrovolník tak může fungovat tak trochu jako zrcadlo, v optimálním případě dokonce jako jakýsi aktivizační spouštěcí podnět;
- cizinci-dobrovolníci, zvláště pokud působí v menším městě nebo na venkově, jsou vždy vděčným tématem pro média, a to může být vítanou příležitostí jak upozornit na problémy, kterým daná komunita právě čelí.

Pro organizaci (která s dobrovolníkem spolupracuje)

Pro organizaci hostující dobrovolníka/y a její pracovníky platí mnoho z toho, co už bylo zmíněno jako přínos pro dobrovolníka a pro místní komunitu, k tomu navíc:

- organizace se stává nositelem myšlenky přeshraničního dobrovolnictví a zprostředkovává výše popsané benefity místním lidem;
- dobrovolníci, především ti kteří pracují na středně až dlouhodobých projektech, se většinou intenzivně zapojí do každodenního provozu organizace, přicházejí s novými nápady a pohledy na věc, a přispívají tak k jejímu vnitřnímu rozvoji.
- společná práce s dobrovolníkem „odjinud“ přináší podstatnou motivaci pro rozvoj jazykových a interkulturních dovedností u zaměstnanců a členů organizace;
- po návratu z úspěšných projektů v zahraničí mohou dobrovolníci propagovat činnost hostitelské organizace ve svém domácím prostředí a stát se základem, na kterém lze vybudovat dlouhodobé přeshraniční partnerství;
- v neposlední řadě může organizace, která se pustí do mezinárodní spolupráce a výměny dobrovolníků, dosáhnout na dosud nedostupné finanční zdroje.

Malá typologie přeshraničních dobrovolnických projektů včetně příkladů, které fungovaly

A) Krátkodobé dobrovolnické projekty

Mezi krátkodobé dobrovolnické aktivity můžeme řadit jednodenní až několika týdenní dobrovolnické akce. Tyto akce probíhají většinou mezi partnerskými neziskovými organizacemi nebo také mezi partnerskými městy. Akce mohou být tak pestré a různorodé, jak nám jen tvořivost dovolí a potřeby místa konání napoví. Pro ilustraci uvádíme 3 příklady krátkodobých dobrovolnických projektů:

Dobrovolnický den či víkend

Co?

Dobrovolnický den/víkend je spojení dobrovolné činnosti, kulturního zážitku a interkulturního učení v mezinárodní skupině na dobu jednoho až tří dnů. Pro svou krátkodobost nachází uplatnění zvláště v příhraničních regionech s krátkými cestovními vzdálenostmi. Vhodné je poskládat program z různých druhů aktivit a kombinovat dobrovolnickou práci s poznáváním místních pamětihodností, vzdělávacími či diskusními workshopy (jazyková animace, historie, tvorba mediálního obsahu apod.) a kulturních zážitků (např. koncert začínajících kapel z obou stran hranice). Tyto charakteristiky vhodně naplňují např. společné projekty skupin ze dvou/tří států, kdy se během víkendu dobrovolně opravuje místní památka, uklízí či jinak zkrášluje veřejný prostor nebo třeba vysází nový les. Večery jsou pak doplněny diskusemi, jazykovými hrami a koncerty. Tyto projekty mohou být samozřejmě reciproční nebo se podle zájmu a potřeby mohou na jednom místě opakovat i vícekrát za rok a zapojovat vždy nové účastníky.

Proč?

Města a místa v příhraničí k sobě mají blízko jak geograficky, tak často také historicky a kulturně. Z toho vyplývá také blízkost zájmů dobrovolníků a potřeb místních komunit. Jako krátkodobý, většinou (i když ne výhradně!) jednorázový projekt nenáročný na organizaci a finance je dobrovolnický den/víkend vhodný jako rozjezdová aktivita, která však může snadno přerůst v dlouhodobou spolupráci v příhraničním regionu na mnohem rozsáhlejších záměrech.

Kdo?

Účastníkem může být samozřejmě kdokoliv, ale výhodou je určitá spojitost s daným místem/regionem či komunitou. Určitým omezením může být znalost jazyka sousedů, nicméně toto lze – podobně jako u ostatních krátkodobých projektů – řešit překlady/tlumočením s využitím jazykově vybavenějších dobrovolníků, či činnostmi, které nutně nevyžadují složitou jazykovou komunikaci. Ideálními organizátory takovéto akce jsou partnerské obce, organizace řešící podobná témata, ale také neformální skupiny (např. ty, které realizují přeshraniční iniciativu mládeže v programu Mládež v akci).

Jak?

Nejprve je nutné znát potřebu v daném místě a připravit takový plán aktivit, který by byl realizovatelný v daném čase, místě a v mezinárodní skupině. Pak už je třeba „jen“ vymyslet program, který:

- dokáže stmelit skupinu, která se nezná;
- dá prostor nejen pro samotnou dobrovolnickou aktivitu/práci, ale také pro interakci a dialog mezi dobrovolníky;
- upozorní místní lidi, že tato skupina zde dobrovolnou činnost koná, a pokud možno dá příležitost ke kontaktu mezi dobrovolníky a „domorodci“;
- poskytne prostor pro nápady na navazující či úplně nové, spontánní akce;
- bude všechny zapojené bavit a přinese jim takové zážitky, aby se k dobrovolnictví rádi vraceli.

Příklad dobrovolnického víkendu, jak jej popsali sami organizátoři:
Dobrovolný Euroregion, Liberec, 14. 16. 10. 2011
Realizátor: LOS-Liberecká občanská společnost a UNESCO Centrum Inicjatyw Wrocław

„Celého setkání se zúčastnili Češi, Poláci a Němci. Všichni jsme se sešli 14. 10. 2011 v Liberci, kde jsme se na dva dny ubytovali poblíž přehrady s výhledem na Ještěd, který je symbolem regionu. Na Ještědu se rovněž konala naše první akce, pomíneme-li seznamovací hry, seznámení s programem a pravidly setkání. Všichni účastníci dostali zvláštní misi, při níž museli vykonat dva úkoly během dopoledne. Prvním úkolem bylo sesbírat odpadky v okolí Ještědu. Během toho se účastníci seznamovali s prostředím, dívali se na Čechy, do Polska, do Německa, docházelo k interakci mezi návštěvníky Ještědu a účastníky. Účastníci sesbírali devět 80l pytlů odpadků a poté na všechny čekala sladká odměna. Druhým úkolem bylo vytvořit něco, co si lidé zapamatují, co bude zdobit místo nebo cestu k Ještědu. Účastníci však mohly použít pouze přírodní materiál, což je dovedlo

k tomu, že upravili malý potůček a vytvořili imitaci mlýna ze šišek, listů a klaců, které našli po cestě. Potůček navíc zatočili do symbolu kruhu na znamení spojení tří národů. Pozdní sobotní odpoledne jsme věnovali přípravě na happening ve městě s konkrétním cílem: oživit prostor v Liberci, povzbudit interakci místních s cizinci a nabourat stereotypy, které v Euroregionu Nisa panují. V rámci toho si účastníci připravili drobné aktivity jako „oběť zdarma“, Euroregionální svatbu před radnicí, či „zmrznutí“ před nákupním centrem, kam jsme přizvali dalších 50 osob z Liberce. Po přípravách jsme se vydali poslechnout si dobrou muziku a interkulturně si užívat zrozeného přátelství. Během neděle probíhaly další „happenings“ v centru Liberce s cílem „získat“ co nejvíce úsměvů a ukázaní, že lidé spolu mohou vytvářet řadu dobrých a jednoduchých aktivit, jež jsou prakticky zdarma, a přitom být z různých míst, kultur i věku.“

— Více o projektu lze najít na:

<http://losonline.eu/projekty/2011/dobrovolny-euroregion-126/>

Sportovní, kulturní, vzdělávací a osvětové akce

Organizace kulturních, osvětových či sportovních akcí sebou přináší velký objem přípravné a koordinační práce, který by bez dobrovolníků většinou nebyl zvládnutelný. Dobrovolníci však kromě fakticky vykonané práce prochází také procesem učení, který je v případě zahraničních projektů bohatší o prvky jazykového a interkulturního učení.

Zapojení dobrovolníků ze zahraničí probíhá již více méně běžně na mnoha rozsáhlejších sportovních či kulturních akcích na nejvyšší úrovni (Olympiády, Mistrovství světa či Evropy, mezinárodní filmové festivaly apod.). Často se však zapomíná, že i akce mnohem menšího rozsahu a „jen“ lokálního významu jsou vynikající příležitostí pro zapojení zahraničních dobrovolníků. Příkladem může být volejbalový turnaj týmů z partnerských měst, nebo hudební festival prezentující kapely ze sousedních zemí apod.

V některých zemích se při těchto akcích osvědčilo vytvářet tzv. tandemy dobrovolníků. V takovém tandemu pracuje vždy jeden místní dobrovolník, který je dobře seznámen s kontextem projektu a má výhodu domácího prostředí, a jeden dobrovolník ze zahraničí. Tento formát nabízí možnost se od sebe navzájem intenzivně učit a pro organizaci akce má také nezanedbatelnou výhodu zastupitelnosti dobrovolníků na dané pozici.

Pro ilustraci, jak lze dobrovolníky z různých zemí smysluplně a kvalitně zapojit do krátkodobých kulturních, vzdělávacích ale i sportovních akcí, jsme vybrali příklad tzv. živé knihovny.

Co?

Princip živé knihovny je podobný jako u běžné kamenné knihovny – čtenář přijde a během určeného časového úseku si může půjčit knihu. Zásadní rozdíl je pouze v tom, že knihy v živé knihovně představují lidé se svými autentickými příběhy, názory a zkušenostmi. Čtenáři a knihy tak během „čtení“ vstupují do osobního dialogu, který je díky jasným pravidlům pro obě strany bezpečný, a proto je během něj možné jít v určitých tématech mnohem více do hloubky, než třeba při běžné debatě či besedě. Výhodou je také to, že živou knihu není nutné číst od začátku až do konce. Čtenář ji prostě svou konkrétní otázkou otevře přímo na stránce, která ho zajímá.

Živou knihou může být kdokoliv, kdo v dané společnosti patří mezi ty, kteří od veřejnosti často dostávají nějakou stereotypní nálepkou a jsou poté díky těmto stereotypům znevýhodňováni nebo vytěšňováni na okraj společnosti. Typickými živými knihami (nejen) pro české prostředí tak mohou být zejména příslušníci nejrozličnějších menšin či subkultur, jako jsou homosexuálové, lidé s postižením, Romové, Židé či muslimové, feministky, ekologičtí aktivisté, vegetariáni apod. V příhraničním kontextu lze tento základní katalog knih výhodně rozšířit o národní stereotypy typu Polák, Čech, (sudetský) Němec, Maďar atd., které bývají právě u sousedních národů velmi hluboce zakořeněny.

Proč?

Každý z nás – ať si to připouštíme nebo ne – v sobě nosí mnoho předsudků. Živá knihovna nám nabízí příležitost setkat se s vlastními předsudky tváří v tvář. Je velmi jednoduché a vlastně lákavé odsoudit určitou společenskou skupinu či menšinu jako celek, často na základě zprostředkovaných zkušeností a mediálních obrazů nebo ojedinělých vlastních negativních zkušeností. Osobní rozhovor s autentickým zástupcem oné skupiny poskytuje jedinečnou možnost narušit tento utkvělý „obraz v naší hlavě“ a alespoň v některých rysech jej poopravit. V optimálním případě může taková zkušenost vést i k obecnější reflexi toho, jakým způsobem stereotypy vznikají a jakými mechanismy se udržují. To představuje první krok k takovému vnímání společnosti, v němž už předsudky zdaleka nebudou mít tak samozřejmý vliv na naše názory, postoje a chování.

Kdo?

Živou knihovnu nejčastěji využívají organizace zaměřující se na témata lidských práv a multikulturality. V kontextu přeshraničního dobrovolnictví ji však může zorganizovat jakákoliv organizace či instituce (např. městská knihovna, sportovní klub, mládežnická neziskovka apod.), která má zájem smysluplně zapojit

zahraniční dobrovolníci a přestavit jejich zemi a kulturu způsobem přitažlivým pro nejširší veřejnost.

Kromě knih najdou v živé knihovně uplatnění také „knihovníci“, „správci“ a „slovníky“. Knihovníci aktivně oslovují čtenáře a zprostředkovávají kontakt mezi čtenářem a knihou (tj. vysvětlí, o čem daná kniha je, poučí čtenáře o pravidlech a vybranou knihu mu osobně přestaví). Správci mají na starosti úspěšný provoz a chod knihovny, tj. zabezpečují prostory, popř. stany, stoly, židle, starají se o pohodlí knih a o občerstvení, poskytují informace médiím apod. V přeshraničním kontextu mají zvláštní význam živé slovníky, což není nikdo jiný než jazykově vybavení dobrovolníci, kteří jsou schopni rozhovory čtenářů a knih průběžně tlumočit.

Jak?

Metodologie živé knihovny vznikla v Dánsku a první knihovna proběhla v roce 2000 na velkém mezinárodním hudebním open-air festivalu. Živou knihovnu lze realizovat samostatně (v kavárně, knihovně, škole, klubu apod.) či jako součást větší akce (hudebního festivalu, veletrhu, sportovního turnaje apod.). Samotná akce trvá většinou jen jeden den. Otevření na více dní předpokládá dostatečnou zásobu živých knih i knihovníků, aby se mohly průběžně prostrídat a účast v projektu se pro ně nestala vyčerpávající rutinou.

Živá knihovna ale vyžaduje pečlivou přípravu, která nezřídka zabere jeden i více měsíců. Kromě běžných věcí jako jsou prostory, nábytek, informační materiály, občerstvení apod. je potřeba věnovat zvláštní pozornost především výběru a přípravě živých knih. Každou knihu je nutné proškolit, seznámit ji s principy a pravidly projektu a připravit ji na to, co ji může během rozhovorů potkat a jak má v konkrétních situacích reagovat. Každá kniha by si také měla připravit svou vlastní „anotaci“, tj. stručný osobní příběh nebo seznam oblastí a témat, o kterých se cítí povolán mluvit. Tyto anotace se pak shromáždí do „katalogu“, který slouží čtenářům jako pomůcka při rozhodování, kterou knihu si vypůjčí.

Při přeshraniční variantě předpokládá úspěšná realizace živé knihovny schopného partnera z druhé strany hranice, který vám knihy doporučí či dokonce připraví. Jazykové bariéry také vyžadují překlad katalogu do angličtiny nebo ještě lépe do jazyků všech zapojených zemí a také dostatek jazykově vybavených knihovníků a živých slovníků – neznalost cizího jazyka by v žádném případě neměla omezit zapojení veřejnosti do živé knihovny. Více o živé knihovně lze najít na: humanlibrary.org.

Příklad mezinárodní živé knihovny, jak jej popsali sami organizátoři
„Živá knihovna – stereotypy v nás“ Žitava, 12. 9. 2010
Realizátor: Pontes Agentur (DE)

„LernFest je co dva roky unikátní příležitostí představit činnost vzdělávacích zařízení, spolků, podniků nebo institucí z České republiky, Polska a Německa v příhraničním regionu těchto zemí. V Žitavě se tak návštěvníci setkali s pestrou nabídkou vzdělávacích kurzů, seminářů a volnočasových aktivit, kterých se mohou sami zúčastnit.

Živá knihovna byla pouze jednou z mnoha aktivit festivalu, zároveň však jednou z mála, která nabídla skutečně přeshraniční rozměr. Plánování, příprava a vyhodnocení celé akce trvaly zhruba tři měsíce. Ze začátku bylo zapotřebí stanovit spíše obecné věci: zaměření živé knihovny, výběr a počet knih, prostory, které budou použity, a rozdělit si role mezi organizátorem LernFestu a zapojenými partnery z ČR a Polska. Výběr „knih“ a komunikace s nimi zabraly v přípravné fázi nejvíce času. Ambicí knihovny byla totiž její úplná trojjazyčnost.

Samotná aktivita proběhla během jedné zářijové neděle na náměstí v Žitavě od 10:00 do 16:00 hodin. K půjčení bylo 14 živých knih, se kterými mohli čtenáři třicet minut hovořit, případně si „výpůjčku“ prodloužit či rezervovat dopředu další knihu. Na místě bylo také 5 živých slovníků, kteří byli připraveni tlumočit mezi polštinou, češtinou, němčinou či angličtinou. Živé knížky reprezentovaly 3 národy/kultury žijící v Euroregionu Nisa. Z každé země jsme se snažili vybrat zástupce různých profesí, věku a zkušeností atd. Dostupné k půjčení po celý den bylo 5 českých, 4 polské a 5 německých knih. Příklady titulů knih byly: „Polský starousedlík“, „Šťastně ženatý Čech“ nebo „Německý IT podnikatel v Praze“.

Knihovna byla umístěna ve stanech na hlavním náměstí a přilákala 46 čtenářů. Po ukončení otevírací doby proběhlo vyhodnocení se všemi zúčastněnými (celkově 37 osob). Úspěchem projektu je mj. to, někteří účastníci spolu dodnes udržují kontakty, navštěvují se a dále spolupracují. Změnu, kterou rozhovory v živé knihovně přinesly do myšlení knih, a čtenářů lze jen těžko změřit. Ti, co v Žitavě ten den byli, však vědí, že to funguje!“

— Zdroj: www.ilovenisa.eu

Workcamp

Přeshraniční dobrovolnictví neznamena jen dobrovolnictví v příhraničních oblastech, či spolupráci dvou komunit v pohraničí, které hranice rozděluje. Dobrovolnou aktivitu může dobrovolník vykonávat po celém světě, a aktivitu může zajišťovat organizace „zprostředka republiky“. Nejčastějším typem krátkodobé dobrovolnické aktivity v mezinárodní skupině bývají mezinárodní „workcamps“.

Co?

„Workcamp“ je dvou až třítydenní akce, na které se scházejí zpravidla mladí lidé z celého světa, pracují na dobročinném projektu a společně tráví volný čas. Dobrovolníci pracují zhruba pět až šest hodin denně a jeden až dva dny v týdnu jsou volné. Zbytek času mohou trávit, jak chtějí, a tak chodí na výlety, sportují, hrají hry atd. Jde prostě o zajímavý způsob, prostřednictvím kterého se dá odpovědět na některé místní potřeby (např. oprava památky, výsadba stromů, práce s dětmi ve volném čase apod.)

Proč?

Mezinárodní „workcamp“ je potřebné vnímat především jako:

- způsob jak odpovědět na místní potřeby a prakticky bez financí pomoci nějaké změně a současně místním nabídnout možnost kontaktu s mezinárodní skupinou, která chce trávit čas aktivně a nekonsumně;
- vzdělávací nástroj, protože takový dvoutýdenní pobyt formuje názory a postoje mezinárodních dobrovolníků i místních obyvatel, a přitom jim dává možnost se učit novým dovednostem a znalostem.

Kdo?

Zúčastnit se může téměř kdokoliv, kdo si chce workcamp zažít. Dolní věková hranice je zpravidla 18 let a horní se pohybuje kolem 30 let, výjimkou ale nejsou ani dobrovolníci v seniorském věku. Podmínkou je většinou alespoň základní znalost angličtiny, která bývá nejčastějším dorozumívacím jazykem.

Organizátorem může být obec, nezisková organizace, občan, prostě kdokoliv, kdo bude ctít pravidla „workcampu“. V ČR existují některé specializované organizace jak např. INEX – Sdružení dobrovolných aktivit (<http://www.inexsda.cz/>) či DUHA (<http://www.trochujinak.cz/>), které workcampy organizují. Aktivně vyhledávají místa, kde by se mohly workcampy uskutečnit, a nabízejí tyto pobyty dobrovolníkům z celého světa.

Jak?

Zaměření projektů je velmi pestré. Existují projekty renovační (obnova hradů, zámků, kostelů), sociální (např. v domovech pro seniory), kulturní (příprava kulturních festivalů), ekologické (kosení luk, výsadba lesů) aj. Organizátoři se většinou snaží, aby se z jedné země neúčastnili více jak dva lidé, a to proto, aby nějaká z kultur nedominovala. Nejvíce workcampů se organizuje v letních měsících a konají se po celém světě. V Česku se takových projektů ročně uskuteční téměř 50. Na rozdíl od brigád je práce na workcampech neplacená, hostující organizace (často obec nebo nějaká malá místní organizace) ale poskytuje stravu a ubytování.

Příklad přeshraničního workcampu, jak jej popsali sami organizátoři
Udržitelný rozvoj venkova, Karlovarský kraj, 24. 7. – 7. 8. 2011
Realizátor: INEX – Sdružení dobrovolných aktivit a Místní akční skupina
Náš region, o. s. (ve spolupráci s ZO ČSOP BERKUT a Cesta z města, o. s.)

„Patnáct mladých lidí z Česka, Německa a Španělska se v létě 2011 vydalo do dvou venkovských komunit Karlovarského kraje. Zde věnovali 14 dní svého volného času na podporu aktivit dvou místních neziskových organizací. Přispěli svými praktickými dovednostmi, ale zároveň se i dozvěděli a naučili něco o aktuálním rozvoji českého příhraničí. Tento, region nacházející se v blízkosti německých hranic, patří k strukturálně slabším oblastem republiky s velmi obtížným demografickým složením. Stále se zde objevují zřetelné ekonomické a sociální následky historického vývoje 20. století. Proto je šetrný turismus společně s podporou aktivního občanství cesta, jak dosáhnout udržitelného rozvoje tohoto málo osídleného kraje. Dobrovolníci se tak během svého pobytu aktivně zapojili do realizace těchto cílů. První týden trávil skupina v Nežichově – vesnička s 33 stálými obyvateli nedaleko Toužimi. Celkem 5 dní se pracovalo na místních loukách, zařazených do systému NATURA 2000, kde dobrovolníci sekali trávu, sázeli stromy a opravili lavičky a informační tabuli naučné stezky vedoucí okolím Blažejského rybníka. Po víkendu se skupina posunula o pár kilometrů dál do Bečova nad Teplou, historického městečka s 1000 obyvateli. I zde je čekala ekologická práce, především v historické botanické zahradě, o jejíž obnově místní nezisková organizace dlouhá léta usiluje. Dobrovolníci na zahradě připravovali prostor pro nové rostliny a dřevěné sochy. Odpoledne a o víkendu byl čas na setkání s místními obyvateli, multikulturní večery a seznámení s historií regionu. V Bečově se dobrovolníci navíc zapojili do místní oslavy „Botanický Fest“ a také pořádali interaktivní hry pro místní děti. Tento ekologicko-historický workcamp má v regionu tradici – konal se již popáté. Letos se podařilo nejen pozvat mezinárodní tým dobrovolníků, ale také organizace projektu měla příhraniční rozměr: do přípravy a vedení se zapojil česko-německý tandem dobrovolných vedoucích vyslaných realizátorem INEX – SDA. Svoje zkušenosti hodnotí oba studenti pozitivně. Workcamp byl velkým úspěchem. Účastníci vytvořili skvělou skupinu a rádi byli spolu. „Naplánovanou práci jsme zvládli dokončit a každý se naučil něco o regionu, o jiných kulturách a v neposlední řadě o sobě“, říká německý vedoucí Philip Herzer. A co si z pobytu na Karlovarském venkově odnesli dobrovolníci? Určitě chuť znovu se zapojit: Projekt se bude opakovat v roce 2012 pod vedením dvou studentů z Čech a Německa, kteří se workcampu už zúčastnili v roce 2011.“

— Více o tomto i dalších workcampech lze najít na: <http://www.inexsda.cz/>

Dobrovolníci
v akci

B) Dlouhodobé dobrovolnické projekty

Hranice mezi krátkodobým a dlouhodobým dobrovolnictvím nejsou přesně vymezené. Za dlouhodobé dobrovolnictví se většinou považuje aktivita trvající dva a více měsíců. Specifickou formou dobrovolnictví je potom tzv. dobrovolnická služba. Zatímco většina dlouhodobých dobrovolnických aktivit probíhá nárazově nebo pravidelně po několik hodin týdně či měsíčně, dobrovolnická služba (DS) je závazkem „na plný úvazek“. Proto je více dostupná mladým lidem a seniorům. Na tyto dvě skupiny také cílí dva nejznámější evropské programy podporující přeshraniční dobrovolnictví: Evropská dobrovolná služba (EDS) pro mladé lidi ve věku 16 – 30 let a Grundtvig pro lidi nad 50 let. Zatímco do programu EDS je již v ČR zapojeno více než 90 organizací, projekty Grundtvig se u nás zatím jen pomalu rozbíhají.

Tím se samozřejmě přiležitosti pro dlouhodobé dobrovolnictví v zahraničí nevyčerpávají. Na dlouhodobé dobrovolnictví se specializuje mnoho mezinárodních i národních organizací. Informace o možnostech dlouhodobého dobrovolnictví, zvláště v mimoevropských zemích tzv. globálního jihu, lze nalézt např. na stránkách <http://www.worldvolunteerweb.org/>, <http://glen-europe.org/>, či <http://www.volunteer.cz/>. Organizacím, které nemají dlouhodobou zkušenost s takto specifickým typem dobrovolnictví, však asi nejvíc příležitostí pro zapojení nabízí právě program EDS, o kterém se proto zmíníme podrobněji.

Evropská dobrovolná služba

Co?

Evropská dobrovolná služba umožňuje mladým lidem zapojit se individuálně nebo ve skupinách do dobrovolnických projektů v zemích EU i dalších státech Evropy. Dobrovolník pracuje za ubytování, stravu a kapesné. Organizace, která vysílá nebo hostí dobrovolníka, může být nezisková organizace nebo sdružení, místní, regionální či státní orgán nebo mezinárodní vládní organizace. EDS nabízí mladým lidem možnost strávit tři měsíce až rok dobrovolnou prací pro neziskovou nebo státní organizaci v jedné ze zemí Evropy. Tyto náklady jsou placené grantem a daná organizace, která by ráda dobrovolníka ve své domovině, měl tak na dobrovolníka nic nedoplatit. EDS je současně také o vzdělávání a proto dobrovolník projde během roku několik školeními, při kterých se setká i s ostatními dobrovolníky, kteří v dané lokalitě/zemi působí. Oblasti působení jsou opět nejrozličnější například: ochrana životního prostředí, práce s mládeží,

sociální integrace, umění, kultura a kulturní dědictví, volnočasové aktivity, sport a mnohé další.

Proč?

EDS vznikla jako příležitost pro mladé lidi k hlubšímu poznání jiného kraje a kultury a současně jako příležitost k poznání neziskového sektoru. Pro organizace naopak nabízí možnost přivítat ve svém týmu někoho, kdo běžnou práci organizace ožíví a zpestří. EDS je tedy i velkou vzdělávací zkušeností a důkazem je i, že každému dobrovolníkovi je přidělen mentor během doby, co se věnuje dobrovolné činnosti. Současně je v místě činnosti dobrovolník i vykonavatelem vlastního projektu, který během svého pobytu uskuteční. Tento projekt musím mít i jasný dopad v místě kde dobrovolník působí.

Kdo?

Zúčastnit se může každý komu je od 16 do 30 let. V České republice se Evropské dobrovolné službě věnuje přes 90 organizací. Ten kdo se chce do EDS zapojit nalezne detailní informace o programu na www.mladezvacki.cz. Zde je možné kontaktovat odpovědnou osobu, která buď poradí jak si nalézt dobrovolnický projekt v zahraničí, nebo odkáže na jednu z organizací, která se EDS zabývá v blízkosti bydliště potenciálního dobrovolníka. Ta organizace, která by naopak chtěla dobrovolníka hostit, tak musí zažádat o akreditaci u programu Mládež v Akci.

Jak?

Dobrovolník: Nejprve je potřebné si vybrat projekt v zahraničí, či kontaktovat organizaci, která se EDS zabývá a je schopna s dobrovolníkem jeho EDS připravit. Po schválení projektu musí dobrovolník projít školením před výjezdem na EDS a poté míří do místa, kde bude EDS vykonávat. Zde se mu bude věnovat během jeho pobytu mentor a společně si dohodnou i průběh celého pobytu.

Organizace: Pokud máte zájem dobrovolníka hostit, je důležité si uvědomit, že dobrovolník by neměl nahrazovat během svého EDS projektu běžnou práci, ale měl by vytvářet i svůj projekt a být přidanou hodnotou pro svůj „nový domov“. Současně by neměl pracovat více jak 30 hodin týdně. Dobrovolník také dostává kapesné, je mu placena cesta do místa EDS projektu a zpět, ubytování a strava (toto je ale hrazeno grantem). Samotný průběh EDS je již zcela individuální a rozdílný, jak jen jsou odlišné potřeby na různých místech. K tomu, abyste se stali organizací, která bude hostit dobrovolníka EDS, je potřebné nechat proškolit jednu osobu z vaší organizace školením od programu Mládež v Akci (pMvA) a následně získat akreditaci k hostování dobrovolníka. Poté je potřebné sepsat projekt odpovídající potřebám v místní komunitě a podat jej k jedné z 3

grantových uzávěrek pMvA. Tento projekt je zařazen do databáze nabídek pro mládež z celé Evropy a při úspěšném získání grantu vás budou kontaktovat jednotliví zájemci o projekt. Poté již stačí jen zvolit motivovaného dobrovolníka a EDS může začít.

Rozdíl mezi krátkodobým a dlouhodobým dobrovolnictvím není pouze v délce pobytu, ale také v hloubce přípravy, intenzitě zapojení do místní komunity či způsobu využití získaných zkušeností po návratu dobrovolníka do „normálního“ života. Příklad dlouhodobého dobrovolnictví ilustrujeme na EDS, která klade právě na tyto aspekty velký důraz.

Příklad EDS, jak jej popsali sami organizátoři
Mládež pro mládež, Orlová (okres Karviná) od 1. 9. 2008 do 30. 9. 2009.
Realizátor: občanské sdružení YMCA Orlová (www.ymcaorlova.cz) a CVJM Germany (www.cvjgm.de).

„Hlavním tématem projektu, kterého se účastnila dobrovolnice Johanka z Německa, byly kulturní a volnočasové aktivity mládeže v Orlové. Největší výzvou tohoto projektu bylo zapojení německé mládežnice do aktivit českých romských mladých lidí v Orlové. Na jednu stranu není toto zapojení komplikováno velkou kulturní odlišností – přece jen jsou si Němci a Češi kulturně velmi blízcí. Na druhou stranu však jsou vztahy našich dvou národů někdy napjaté společnou bolavou historií, což se občas projevovalo v určité předpojatosti lidí. Zároveň to bylo něco, s čím jsme mohli pracovat a osobními setkáními nabourávat oboustranné předsudky.

Náplň činnosti dobrovolnice byla poměrně rozmanitá. Nejvíce času věnovala tensingové skupině (zpívání a rockové muzicírování pro teenagery) – už proto, že s touto činností má veliké zkušenosti z domova. Dále se zapojila do gospelového sboru pro všechny generace, navštěvovala důchodce v domově seniorů (všichni si ji nesmírně oblíbili, někteří natolik, že oprašovali své pozapomenuté znalosti němčiny), hrála si s dětmi z romského centra Amaro Del v orlovském ghettu, vypomáhala při organizaci akcí v klubu pro mládež Futra (koncerty, přednášky, akce na propagaci lidských práv, několik besed se studenty v rámci výuky němčiny na gymnáziu...), účastnila se táborů, uspořádala výpravu Tensingu Orlová na tensingový festival do Německa, pomáhala při fotodokumentaci akcí atd. V závěru svého pobytu se věnovala hlavně pracím na otevření Informačního centra pro mládež v Orlové a svému vlastnímu projektu Tancování pro děvčata z romského centra Amaro Del, který získal další podporu z programu Mládež v akci.“

— Zdroj: „...a kde jsi ty? 2“; <http://www.mladezvacki.cz/publikace>.

Jak upéct dobrý projekt? Aneb Co je dobré vědět a na co nezapomenout při organizování přeshraničního dobrovolnictví

Každý projekt je jedinečný co do potřeb organizace a místní komunity, zapojených partnerských organizací a dobrovolníků, prostředí, témat, aktivit atd. Proto zde určitě nebudeme schopni dát jednoduše přenositelný návod co a jak přesně provést při přípravě a realizaci přeshraniční dobrovolné aktivity. Připravili jsme tedy pro vás alespoň stručné „desatero“, které se snaží pojmenovat nejdůležitější principy, které je dobré mít na zřeteli při organizování přeshraničních dobrovolnických projektů. Pokud budete mít tyto principy na paměti a bude s nimi kreativně pracovat v kontextu vašich konkrétních aktivit, rozhodně to přispěje k vyšší kvalitě vaší práce v této oblasti.

1. Mise, vize a priority organizace

Mezinárodní aktivity zpravidla nejsou prvními aktivitami organizací, ale bývají spíše určitou nadstavbou nebo také „třešničkou na dortu“ v celkovém spektru činností. Většina organizací k nim musela dospět krok po kroku, často po překonání mnoha úskalí a překážek. V určitém okamžiku této nesnadné cesty se dokonce může zdát, že mezinárodní dobrovolnictví stojí organizaci příliš mnoho sil a zdrojů a jde tak na úkor toho, proč organizace původně vznikla. Proto je vhodné si před vstupem na mezinárodní scénu ujasnit, proč vlastně organizace na mezinárodní dobrovolnictví cílí, co od něj očekává a co je ochotna pro jeho rozvoj obětovat. Výsledky této analýzy by potom rozhodně neměly zůstat za dveřmi ředitelské kanceláře, tedy pokud je to místo, kde tyto úvahy vznikly. Naopak – měly by být přiměřeně komunikovány všem členům a pracovníkům organizace, kteří by v optimálním případě měli mít i příležitost se k nim vyjádřit. Jen tak lze nejspíš zaručit, aby byly mezinárodní aktivity propojeny s dlouhodobou misí a vizí organizace a bylo jasné, jak vysoko stojí v žebříčku priorit organizace.

2. Partnerství

Pokud jste si tedy takto „zametli před vlastním prahem“, je nutné se o něco podobného pokusit také s Vašimi partnery. Kvalitní přeshraniční dobrovolnický

projekt se neobejde bez partnerů, kteří znají místní potřeby, mají místní kontakty a nenechají vás „ve štychu“, když se dostanete z jakéhokoliv důvodu do úzkých. Je velmi podstatné, aby projekt přinášel vyvážené benefity a zodpovědnosti pro obě strany. Jednostranný projekt, kde partnerství zůstává jen na papíře, sebou ponese vlašný přístup partnera nebo konflikty v očekáváních (popř. to první jako následek druhého). Současně je podstatné mít stále na paměti, jaké potřeby mají samotní dobrovolníci. Vytváří se zde pomyslný trojúhelník: vysílající organizace (tj. organizace, skrz kterou do projektu vstupují zahraniční dobrovolníci) – přijímající organizace (tj. místní organizátor, který zahraniční dobrovolníky „hostí“) a samotní dobrovolníci. Komunikace v rámci tohoto trojúhelníku může přinášet mnoho nedorozumění a frustrací, protože obvykle probíhá z větší části neosobně přes maily a telefony, v jazyce, který není minimálně pro jednu stranu jazykem mateřským, a navíc se v ní mohou projevit i interkulturní rozdíly.

V neposlední řadě se vyplatí vnímat konkrétní projekt nejen jako cíl, ale také jako prostředek, jako klíč, který otevírá dveře k další spolupráci. S vědomím toho už nám totiž nepřipadá zas až tak nepřiměřené investovat čas a prostředky do přípravných a hodnotících setkání, na kterých lze kromě běžné projektové operativy najít prostor také na diskusi o vzájemném sladování vizí a misí mezi partnery.

3. Spolupráce napříč sektory

V známé pohádce se zpívá: „Ten umí to a ten zas tohle, a všichni dohromady udělají moc...“ To samozřejmě platí nejen pro rudolfínský dvůr, ale i pro dobrovolnické komunitní projekty, přeshraniční nevyjímaje. Proto lze jen doporučit spojení sil napříč neziskovým, veřejným a komerčním sektorem. Podpora obecního úřadu dobrovolnické akci může být klíčová pro získání prostor, techniky, či potřebných povolení. Neziskový sektor naopak generuje hodiny dobrovolné práce a silné sociální vazby. Komerční sektor může přispět nejen financemi, ale i „naturáliemi“, PR podporou či poskytnutím firemních dobrovolníků.

4. Vedení a podpora dobrovolníků

I toho na první pohled nejmotivovanějšího, nejsamostatnějšího a nejosvícenějšího dobrovolníka je potřebné na dobrovolnickou aktivitu v zahraničí kvalitně připravit. Dobrovolník se ocitne v novém sociálním prostředí, v jiné kultuře, která od něj často očekává komunikaci ve svém, tedy pro dobrovolníka cizím jazyku atd. Toto vše společně se vzájemnými stereotypními představami o tom, jak naše kultury (ne)fungují, většinou vytváří pořádně třaskavou směs, která každou chvíli hrozí vybuchnout v nějakém méně či více závažném konfliktu.

Čím déle bude dobrovolník v zahraničí pobývat, tím více času je třeba do této „předodjezdové přípravy“ investovat.

Příjezdem dobrovolníka do místa „nasazení“ to však zdaleka nekončí. Právě naopak: je třeba mít stále na paměti, že dobrovolnická práce ve prospěch organizace je pouze jednou stranou mince jeho pobytu. To druhou stranou je vzdělávací proces, kterým dobrovolník prochází a který se zdaleka neomezuje jen na návštěvu jazykových kurzů. Tento proces je potřeba adekvátně naplánovat, zjistit, jaká jsou očekávání dobrovolníka, probrat s ním, co se chce/může během dílčích aktivit i projektu jako celku naučit a jak může nabyté zkušenosti následně využít. Ani to však nestačí: neméně důležité je poskytovat následně dobrovolníkovi průběžnou podporu formou školení, zpětné vazby a hodnocení během celého projektu. Dobrým příkladem programu, který na vedení dobrovolníků a jejich podporu klade velký důraz, je výše zmíněná EDS, jejíž kvalitativní zásady jsou přehledně shrnuty v tzv. Chartě EDS, kterou lze nalézt na www.mladezvakci.cz

5. Působení dobrovolníka v místní komunitě

Každá dobrovolnická aktivita by měla být veřejně prospěšná a neměla by se omezovat jen na úzkou skupinu lidí, popř. na jedinou (hostitelskou) organizaci. Současně je potřebné zprostředkovat dobrovolníkům „odjinud“ možnost setkávání a spolupráce s místními lidmi. A to zdaleka nejen kvůli jejich vlastnímu vzdělávacímu procesu. Setkání místního starousedlíka s někým, kdo přijede do jeho vesnice z druhého konce světa, aby pomohl třeba s úklidem parku nebo s naplněním volného času obyvatelům místního domova důchodců, může být za zvlášť příhodných okolností pro místní lidi natolik „šokující“, že je přivede k zamyšlení nad vlastním vztahem k místu, kde žijí, a stane se impulsem k jejich vlastní aktivitě.

6. Ocenění a uznání dobrovolníků

Pracují-li dobrovolníci bez nároku na odměnu, rozhodně to neznamená, že si nezaslouží ocenění a uznání. To jim lze poskytnout přinejmenším ve dvou rovinách. Především se jedná o „společenské uznání“, ať už ze strany organizace, nebo ze strany komunity, kde působí. Vhodný způsob si každý jistě najde sám: repertoár může zahrnovat pochvalu na poradě organizace, zmínku ve výroční zprávě, pozvání na oběd od starosty obce nebo volňásek na koncert do místního klubu. Druhá rovina by se dala charakterizovat jako „formální uznání“, které nejenom že povzbudí dobrovolníkovu motivaci, ale může mu být k užtku i po návratu domů, např. když se bude ucházet o práci nebo o přijetí na vyso-

kou školu. I zde existuje více možností a nástrojů: tím základním by mělo být písemné potvrzení o absolvování projektu a aktivitách, které zahrnoval, vydané přímo hostitelskou organizací. Využit lze ale i standardizovanějších nástrojů, které mají tu výhodu, že mohou být některým zaměstnavatelů či vzdělávatelům známější, resp. srozumitelnější, protože mají jednotnou strukturu a používají specifický jazyk pro popis získaných kompetencí. Takovým nástrojem je např. „Pas mládeže“ (<http://www.youthpass.eu/>), používaný v projektech EDS i dalších projektech programu Mládež v akci. Do budoucna by se k nim měl řadit i český vynález, tzv. Osobní kompetenční portfolio, které je výstupem z projektu Klíče pro život (<http://www.nidm.cz/okp>).

7. Viditelnost

Přítomnost dobrovolníků v místní komunitě by vždy měla vzbudit patřičný zájem místních lidí i médií. A což teprve, když se dobrovolníci sjedou na místo z více či méně exotické ciziny! Byla by škoda na jejich přítomnost neupozornit, zvláště když to může být přínosné pro hostitelskou organizaci i místní komunitu. Taková reportáž či článek v tisku jistě přispěje jednak ke zviditelnění potřeb komunity, jednak představí vaši organizaci jako subjekt, který se na jejich naplnění aktivně podílí. Pozitivní mediální ohlas může také přilákat přízeň sponzorů nebo upozornit na vaši činnost potenciální partnery. V neposlední řadě poslouží kvalitní PR konkrétního dobrovolnického projektu ke zviditelnění dobrovolnictví jako takového a může být pro místní lidi signálem, aby se sami zapojili do podobných činností. Třeba právě prostřednictvím vaší organizace.

8. Analýza a prevence rizik

Již bylo naznačeno, že při komunikaci v cizím jazyce, při společné práci skupin či jednotlivců, kteří mají jiný pracovní styl a možná i odlišné vnímání času či struktury, může dojít k mnoha nedorozuměním. Současně je potřebné si uvědomit, že dobrovolník nemusí mít vždy profesní zkušenost či kompetence v dané oblasti. Odlišný může být i legislativní rámec pro dobrovolnickou činnost v jednotlivých zemích (formální zodpovědnosti, které může mít dobrovolník v Česku, nemusí být kvůli legislativním omezením akceptovatelné pro partnera z Velké Británie a naopak). Při dobrovolnických aktivitách jako jsou např. rekonstrukce, adrenalinové sporty nebo práce s klienty zdravotnických a sociálních zařízení proto potřebujete zajistit alespoň jednoho zkušeného profesionála, a také vyhodnotit, jak rizikové je prostředí pro „amatéry“, kteří v něm mají působit. Analýzu rizik je dobré vypracovat vzájemně s partnery i dobrovolníky, tak aby všichni měli přehled o případných rizicích a hrozbách. Ke každému potenci-

álnímu riziku je také dobré navrhnout možná řešení (jakkoliv imaginární se příslušné situace mohou zdát, než se v nich ocitnete).

9. Práce s dobrovolníky po získané zkušenosti

Mohlo by se zdát, že ve chvíli, kdy po skončení projektu usměvaví a spokojení dobrovolníci nastoupí do vlaku, máte splněno a můžete si to odškrtnout. Ale pozor, ani v tomto okamžiku kvalitní přeshraniční projekt nekončí.

Na dobrovolníky totiž velmi pravděpodobně doma nečeká jen rozradostněná rodina a natěšení kamarádi, ale také zapeklitý fenomén zvaný „reversní kulturní šok“. Jde vlastně o „kulturní šok naruby“, který bývá tím silnější, čím déle pobyt v jiné kultuře trval a který dokáže navrátilci nehezky zkomplikovat jeho znovu začlenění do domácího prostředí. Proto by se i v tuto chvíli mělo dobrovolníků dostat podpory, a to nejlépe od vysílající partnerské organizace. I na to by měla myslet partnerská dohoda o rozdělení rolí v projektu.

Zkušenosti ukazují, že se investice do „poprojektové“ péče a udržování kontaktů s ex-dobrovolníky rozhodně vyplácí. Většina bývalých dobrovolníků, pokud byla jejich zkušenost jen trochu pozitivní, má potřebu se o ni podělit, popř. na ni nějak navázat v místě, kde žijí. Proto je dobré udržovat s přeshraničními ex-dobrovolníky kontakt, informovat je o činnosti organizace a nabízet jim příležitosti pro propagaci dobrovolnictví v zahraničí nebo je zapojit do dalších dobrovolnických projektů. Některé organizace či programy dokonce organizují tzv. alumni-sítě a systematicky podporují činnost bývalých dobrovolníků.

10. Hodnocení projektu a plánování budoucí spolupráce

Sebeúspěšnější projekt nebude úplný, pokud mu odepřete otevřené a upřímné vyhodnocení. Měli by do něj být zapojeni jak dobrovolníci, tak lidé z vaší organizace, tak kolegové z partnerských organizací, kteří s dobrovolníky přišli do styku. Způsobů a nástrojů je dlouhá řada: od zpětnovazebných rozhovorů mezi čtyřma očima, přes hodnotící schůzky všech zúčastněných až pro sofistikované on-line dotazníky (vhodné zvláště v případě většího počtu aktérů), které lze poměrně jednoduše vytvořit a distribuovat prostřednictvím neplacených on-line služeb jako je např. www.surveymonkey.com.

— Každé hodnocení by mělo nabídnout odpovědi minimálně na tyto otázky:

— Jaký byl přínos projektu (pro dobrovolníky, moji organizaci a pro partnery)?

Co je nutné příště udělat jinak, jak a proč?

— Po jakých navazujících aktivitách je poptávka a jak je zrealizovat?

— Pokud vše šlapalo tak, jak mělo, většinou jsou zúčastnění konfrontováni s lapidárním zjištěním, že po projektu je vlastně před projektem...

Finanční podpora přeshraničního dobrovolnictví

Všichni, kdo se věnují managementu dobrovolnictví, vědí, že dobrovolníci sice pracují bez nároku na finanční odměnu, to ale neznamená, že dobrovolnictví je zadarmo. O přeshraničních projektech to platí dvojnásob, protože musíme počítat s náklady navíc na cestovné dobrovolníků, přípravné a hodnotící schůzky s partnery, stravu, ubytování atd.

Následující řádky nabízejí několik více či méně osvědčených a využívaných zdrojů, ze kterých je možné čerpat podporu na přeshraniční dobrovolnictví. Na úplný výčet zdrojů, které by pro tento účel přicházely úvahu, zde nemáme prostor. Omezujeme se tedy pouze na ty, které se na podporu přeshraničního dobrovolnictví specializují, nebo je to pro ně prioritní oblast. Pokud si potřebujete udělat úplnější představu o finančních zdrojích využitelných pro mezinárodní spolupráci v dobrovolnictví, doporučujeme vaši pozornost databázi Neziskovky.cz: <http://dbfz.neziskovky.cz/>.

Evropské a zahraniční programy

Program Mládež v Akci (www.mladezv akci.cz)

Pokud se zaměřujete na dobrovolnictví mládeže, je tento program pro vás jednoznačně to pravé. Podporuje výhradně dobrovolnické projekty pro mladé lidi ve věku 13-30 let a dále vzdělávací projekty pro pracovníky s mládeží. Z pestré palety podporovaných opatření lze v kontextu přeshraničního dobrovolnictví vypíchnout dvě „akce“ programu:

Akce 2 – Evropská dobrovolná služba – umožňuje českým organizacím vysílat mladé české dobrovolníky do zahraničí a přijímat zahraniční dobrovolníky v ČR na dlouhodobé projekty. Pro tuto činnost je nutné získat akreditaci, se kterou je spojeno školení zdarma poskytované ČNA Mládež. Jednotlivé projekty trvají obvykle 1 rok a organizace, která je vede, může získat grant (z velké části) pokrývající náklady na cestu, stravu, ubytování, kapesné, pojištění, školení a koordinaci dobrovolníků. Výše grantu se pohybuje okolo 500 EUR na měsíc pobytu dobrovolníka.

Akce 1.2 – Přeshraniční iniciativy mládeže – jde o projekty malých skupin mladých lidí z minimálně dvou zemí, které trvají až 18 měsíců a jejich cílem je společně vytvořit něco, z čeho mají prospěch nejen zapojení mladí lidé, ale i místní komunity (naučná stezka, kulturní festival, oživení místních tradic apod.). Maximální výše grantu se pohybuje okolo 7000 EUR na projekt.

Program Grundtvig (<http://www.naep.cz>)

Dobrovolnické projekty Grundtvig podporují přeshraniční výměnu dobrovolníků ve věku 50+ mezi dvěma organizacemi z různých zemí. Dobrovolníci pobývají v zahraniční organizaci 3–8 týdnů. Z grantu je možné pokrýt cestovné dobrovolníků, náklady na jejich vyslání a pobyt. Maximální výše grantu se pohybuje okolo 3000 EUR na dobrovolníka.

Program Evropa pro občany

(<http://www.culturenet.cz/index.php?cmd=page&id=211>)

Akce 1.1 Aktivní občané pro Evropu – Setkávání občanů v rámci partnerství měst. Program obecně podporuje aktivní občanství, tedy aktivity iniciované přímo občany, resp. organizacemi občanské společnosti nebo obcemi a městy. Přeshraniční dobrovolnictví lze podpořit v kontextu partnerství měst. Podporu lze čerpat na setkání min. 25 občanů z min dvou partnerských měst po dobu až 21 dní. Granty se pohybují v rozmezí 5.000 – 25.000 EUR.

Dobrovolný rok v zahraničí (<http://www.soziales-jahr-ausland.de>)

Německá spolková republika nabízí soubor programů dobrovolnické služby pro mladé lidi, z nichž nejznámější jsou „Dobrovolný sociální rok“, „Dobrovolný ekologický rok“. Tyto programy jsou přístupné nejen pro německé dobrovolníky („kteří je mohou vykonávat jak doma, tak v zahraničí včetně ČR), ale také pro zahraniční dobrovolníky, kteří si mohou svůj dobrovolnický rok odsloužit v Německu.

Možnost zapojení českých organizací do těchto projektů je však omezená. Nabízí se možnost vyslat české dobrovolníky do Německa a využít dotační podpory Ministerstva vnitra (viz níže Zákon o dobrovolnické službě). Přijetí dobrovolníka by přicházelo po dohodě s jednou z německých pověřených organizací, jejichž seznam lze nalézt na stránkách Spolkového ministerstva pro rodinu, seniory, ženy a mládež: <http://www.bmfsfj.de/BMFSFJ/Freiwilliges-Engagement/bundesfreiwilligendienst.html>

Národní programy a zdroje

Zákon o dobrovolnické službě

(<http://www.mvcr.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx>)

Česká republika se od roku 2002 řadí k zemím, které mají podporu dobrovolnictví zakotvenou ve zvláštním zákoně (č. 198/2002 Sb.). Zákon mj. definuje dobrovolnickou službu a subjekty do ní zapojené: dobrovolníka (osoby starší 15 let), přijímající a vysílající organizace. Pokud jste neziskovou organizací, můžete zažádat Ministerstvo vnitra o akreditaci, která vám umožní vysílat dobrovolníky, a to i české dobrovolníky do zahraničí, resp. zahraniční dobrovolníky do přijímajících organizací v ČR. V souvislosti s touto činností můžete také žádat o dotace, ze kterých lze hradit např. pojištění odpovědnosti, důchodové pojištění (při dlouhodobé službě) nebo výdaje spojené se školením dobrovolníků a vysíláním do přijímajících organizací. V současné době se připravuje rozsáhlá novela tohoto zákona a zástupci ministerstva slibují ještě další benefity pro organizace a dobrovolníky.

Mimořádné dotační programy na podporu rozvoje mezinárodních dobrovolnických aktivit mládeže MŠMT

(<http://www.msmt.cz/mladez/dotacni-programy>)

Odbor pro mládež MŠMT vypisuje od roku 2011 mimořádné výzvy v rámci Programů státní podpory práce s dětmi a mládeží. Tento program je vyjádřením dlouhodobé priority, kterou ministerstvo klade na podporu přeshraničního dobrovolnictví mladých lidí v kontextu státní politiky vůči dětem a mládeži. Proto existuje naděje, že se tyto mimořádné dotace budou pravidelně opakovat. V programu však mohou žádat pouze organizace, které ministerstvo eviduje jako „organizace dětí a mládeže“ nebo „organizace pracující s dětmi a mládeží“ (pro bližší informace je možné se obrátit na zmíněný se Odbor pro mládež). Podporu lze čerpat nejenom na dobrovolnické pobyty mladých v zahraničí (tj. vysílání českých dobrovolníků do zahraničí a přijímání zahraničních v ČR), ale také na přípravu těchto projektů a související vzdělávání organizací. Výše dotace se pohybuje mezi 40.000 a 400.000 Kč.

Krajské a městské dotace

Pokud je nám známo, neexistuje žádný souhrnný dokument nebo internetová stránka, které by shrnovaly všechny dostupné dotační programy krajských a místních samospráv. Asi nejpůlnější přehled nabízí Grantový kalendář již zmíněného informačního centra neziskového sektoru [Neziskovky.cz](http://www.Neziskovky.cz). Ten se určitě

vyplatí sledovat, ale je nutné počítat s tím, že jde o placenou službu. S jistotou lze říci, že nemálo obcí, měst a krajů (např. Jihomoravský či Jihočeský) považuje rozvoj dobrovolnictví a mezinárodní spolupráce za důležité priority, které podporují i dotačními prostředky. Proto se vyplatí sledovat aktuální dotační výzvy v kraji či městě, kde vaše organizace sídlí, a konzultovat vaše projektové záměry s příslušnými úředníky.

Privátní zdroje

Privátní zdroje většinou slouží především jako spolufinancování dotačních a grantových titulů státní správy a samospráv. Jak už jsme ale naznačili výše: peníze nemusí být jediný zdroj, kterým vás firmy či živnostníci ve vašem okolí mohou podpořit. Například firemní dobrovolníky, kteří vám pomůžou s činnostmi dle vašich potřeb, si můžete vyhledat na portálu <http://www.zapojimse.cz/>. Proto se určitě osmělte a dejte o sobě a svých projektech soukromým subjektům vědět!

Jak začít? Aneb Dobrovolně přes hranice krok za krokem

Pokud jste dočetli až sem, gratulujeme! Svědčí to nejen o vaší trpělivosti, ale i o opravdovém zájmu vydat se na cestu, na jejímž konci se to ve vaší organizaci bude hemžit zahraničními dobrovolníky, kteří budou čile komunikovat se svými českými kolegy, jež jste pro změnu do zahraničí vyslali.

V tuto chvíli se vám může zdát, že k tomu máte ještě hodně daleko. Proto jsme pro vás připravili několik tipů, jak se do příprav pustit pěkně krok za krokem. Jednotlivé doporučené kroky jsou seřazené dle určité projektové logiky a naší zkušenosti. To ovšem neznamená, že je nutné se tohoto schématu slepě držet. Je nemožné poskytnout instantní recept na přípravu tak odlišných typů projektů, o kterých byla řeč výše. Proto máte volnou ruku s tímto seznamem zacházet nanejvýš kreativně a flexibilně.

1. Pročtěte si znovu vizi a misi vaší organizace a zamyslete se, jak do ní přeshraniční dobrovolnictví zapadá, jak by vám mohlo pomoci vaši vizi a misi naplňovat. Potom vaši představu proberte s co největším počtem členů a spolupracovníků organizace a pokuste se dospět ke společné odpovědi na tyto otázky.

2. Identifikujte potřeby vaší organizace a/nebo vaší komunity (obce, města, regionu), na které byste prostřednictvím přeshraničních dobrovolníků mohli reagovali. Jakmile budete mít jasno ve vlastní organizaci, vyplatí se oslovit ostatní místní neziskovky, zajít na obecní/městský úřad nebo se třeba pokusit i o anketu přímo mezi vašimi spoluobčany. Výsledek konzultací sepište v co nejkonkrétnějších bodech na jeden seznam a stanovte si priority.

3. Vytipujte si zahraniční partnery. Oslovte partnerská města a regiony, vyžádejte si reference od ostatních neziskovek, udělejte si tematickou rešerši na internetu (v prvním kroku nejlépe omezenou na sousední příhraniční regiony). Pokud nespějete, zkuste se podívat i dál za hranice, třeba pomocí databází <http://www.salto-youth.net/tools/otlas-partner-finding/>, <http://www.youthforeurope.eu/> nebo <http://ec.europa.eu/youth/evs/aod> .

4. Požádejte vytipované partnery o obecné, předběžné vyjádření, zda by měli zájem o přeshraniční spolupráci v oblastech/tématech, které souvisejí se zjištěnými potřebami.

5. Sepište si konkrétní cíle pro dobrovolnický projekt. A to pro vás jako organizátora (co by měl pro organizaci dělat), pro dobrovolníka (co by se měl během své aktivity naučit/získat) a pro komunitu (jakou konkrétní přidanou hodnotu působení dobrovolníka v obci/regionu přinese).

6. Rozhodněte se, jaký typ projektu budete realizovat (doporučujeme nejdřív začít krátkodobými projekty), podle toho buď kontaktujte jednu z organizací zmíněných v předešlých kapitolách, nebo začněte vytvářet projekt na vlastní pěst.

7. Znovu se vraťte k identifikovaným prioritním potřebám organizace a komunity, a je-li to nutné, upravte podle nich cíle projektu.

8. Promyslete si konkrétní aktivity, prostřednictvím kterých budete naplňovat zvolené cíle.

9. Podrobný seznam a popis aktivit vám nyní umožní sestavit detailní rozpočet.

10. Pokud nemáte dostatek vlastních zdrojů, vytipujte si grantové a dotační poskytovatele a ověřte konzultací jejich využitelnost pro váš záměr.

11. V tuto chvíli je nejvhodnější čas znovu se obrátit na partnery, kteří vyjádřili předběžný zájem s vámi spolupracovat. Pozvěte je na přípravnou schůzku k vám nebo za nimi sami vyražte. Při společném plánování se pokud možno neomezujte jen na aktuální projekt. Důležité je se co nejlépe navzájem seznámit s vizemi a misemi organizací, preferovanými způsoby práce, organizační kulturou atd.

12. Společně s partnery sepište projekt, resp. žádost o grant/dotaci. Při psaní se můžete vrátit k „desateru kvality“ v části „Jak upéct dobrý projekt“. Můžete také využít různé příručky projektového managementu, např. „T-kit Řízení projektů“, který je zdarma ke stažení na www.mladezvakci.cz/publikace. Než žádost odevzdáte, zkonzultujte ji podrobně s poskytovatelem grantu a, je-li to pro vás a partnery přijatelné, upravte podle jeho doporučení. Budou-li hodnotitelé spolupracovat při vnímání kvality vašeho projektu, první přeshraniční dobrovolníci už můžou balit batohy a kufry.

13. Prémiové a nejdůležitější doporučení zní: při všem, co budete podnikat, se dobře bavte a mějte z toho radost!

Kam dál pro inspiraci a informace?

Většina z těchto linků již byla zmíněna výše v textu. Řadíme je zde tedy jen pro úplnost přehledně dle abecedy a doplňujeme o několik dalších relevantních webů.

— <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/mezinarodni-dobrovolnictvi-a-rozvojova-spoluprace/>

Server dobrovolnik.cz je „internetovou centrálou“ dobrovolnictví v ČR. Naleznete zde informace o různých oblastech dobrovolnictví s reálnými ukázkami a kontakty na jednotlivé organizace.

— <http://dobrovolnikvlbc.cz/>

Portál vytvořený ve spolupráci několika neziskových organizací z Liberec za účelem společného nabízení a informování o dobrovolnických příležitostech v regionu.

— <http://www.eurodesk.cz/dobrovolnictvi>

Eurodesk je evropská informační síť pro mládež, která informuje o možnostech mezinárodní mobility. Sekce dobrovolnictví obecně informuje o možnostech dobrovolných aktivit v různých koutech Evropy

— <http://www.inexsda.cz>

Organizace INEX-SDA se zaměřuje na organizování „workcampů“ a mezinárodního programu GLEN, zaměřuje se na témata globální výchovy.

— <http://www.losonline.eu>

LOS- Liberecká občanská společnost se zaměřuje na organizování dobrovolnických příhraničních aktivit v Euroregionu Nisa. Je organizátorem dobrovolných mezinárodních víkendů, živé knihovny a zaměřuje se na aktivní občanství a interkulturní učení.

— <http://www.mladezvakci.cz/en/volunteers-mobility-eu/>

Sekce vytvořená pro prezentaci různých příkladů přeshraničního dobrovolnictví ve střední Evropě. Současně web přináší historický pohled na institucionální podporu přeshraničního dobrovolnictví.

— <http://www.mladezvakci.cz/evropska-dobrovolna-sluzba/>
Program „Mládež v Akci“ finančně podporuje dobrovolnictví především v rámci „Evropské dobrovolné služby“.

— <http://www.msmt.cz/mladez>

Odbor mládeže na Ministerstvu školství a tělovýchovy 1x za rok vypisuje speciální výzvu směřovanou na podporu přeshraničního dobrovolnictví.

— <http://www.nicm.cz/oblasti/prace/prace-v-cr/dobrovolna-prace>

Národní informační centrum pro mládež přináší obecné informace o dobrovolné činnosti

— <http://www.opim.cz>

OPIM o.s. – Organizace na podporu integrace menšin se zaměřuje na šíření povědomí o lidských právech. Organizuje „živé knihovny“, mezinárodní školící kurzy a integrační programy s cizinci.

Vydáno v rámci projektu FLAGSHIP ČR – Dobrovolnictví pro všechny

Autoři textů: Josef Boček a Ondřej Lochman

Fotografie dodané organizacemi: INEX – SDA a LOS

Texty upravil: Josef Boček a Ondřej Lochman

Grafika: PROTEBE live

Rok vydání: 2012

www.dobrovolnik.cz

Projekt realizuje HESTIA, o. s., Dobrovolnické centrum, o. s. v Ústí nad Labem, Plán B, o. s. a Národní institut dětí a mládeže MŠMT.

Projekt byl podpořen Evropskou komisí jako vlajková iniciativa Evropského roku dobrovolnictví v ČR. Více na www.hest.cz a www.dobrovolnik.cz

